

Sygn. akt III AUa 429/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 lipca 2016 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Lucyna Ramlo
Sędziowie:	SSA Jerzy Andrzejewski SSA Grażyna Czyżak (spr.)
Protokolant:	stażysta Anita Musijowska

po rozpoznaniu w dniu 8 lipca 2016 r. w Gdańsku

sprawy A. D. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E.

o podjęcie wypłaty wstrzymanej renty rodzinnej w drodze wyjątku

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E.

od wyroku Sądu Okręgowego w Toruniu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 7 grudnia 2015 r., sygn. akt IV U 1359/15

oddala apelację.

SSA Grażyna Czyżak SSA Lucyna Ramlo SSA Jerzy Andrzejewski

Sygn. akt: III AUa 429/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 kwietnia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. wstrzymał z urzędu ubezpieczonej A. D. (1) wypłatę renty rodzinnej przyznanej w drodze wyjątku - od dnia 1 maja 2015 r. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż zgodnie z ww. przepisami prawo do świadczeń ustaje, gdy ustanie którykolwiek z warunków wymaganych do uzyskania tego prawa. Pismem z dnia 18.02.2015r. ubezpieczona poinformowała organ rentowy o zawarciu związku małżeńskiego, wobec czego wszczęto postępowanie wyjaśniające zmierzające do ustalenia aktualnej sytuacji materialnej. Na podstawie nadesłanej dokumentacji ustalono, że nastąpiła zmiana okoliczności, które były podstawą od przyznania świadczenia w drodze wyjątku. Zdaniem ZUS obecna wysokość przychodu na członka rodziny w gospodarstwie domowym świadczy, iż ubezpieczona ma zapewnione niezbędne środki utrzymania, wobec czego wypłatę renty wstrzymano.

Odwołanie od powyższej decyzji wniosła A. D. (1). Ubezpieczona zakwestionowała prawidłowość wydanej decyzji. A. D. (1) wskazała, że odebranie renty rodzinnej nie pozwala jej na kontynuowanie nauki, a tym samym – na zdobycie wykształcenia i dobrej pracy. Ponadto ubezpieczona powołała się na to, że ponosi wysokie koszty utrzymania. Wskazała, że po odjęciu wszystkich wydatków na życie wraz z mężem pozostaje jej ok. 400,00 złotych. W dacie złożenia odwołania A. D. (1) była w ciąży; w odwołaniu podniosła, że po urodzeniu dziecka jej sytuacja materialna pogorszy się jeszcze bardziej. Ponadto nadmieniła, że gdy jej mąż otrzyma jedynie wynagrodzenie zasadnicze, wówczas „kwota na członka rodziny nie będzie przekraczała 880 zł co jest warunkiem otrzymania renty rodzinnej w drodze wyjątku o czym poinformował ją pracownik ZUS”.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. złożył odpowiedź na odwołanie, w której wniósł o oddalenie odwołania oraz o przeprowadzenie dowodu z akt rentowych na okoliczność, iż zmieniła się sytuacja rodzinna, majątkowa i finansowa ubezpieczonej, a zatem ustały przesłanki, które były podstawą przyznania przez Prezesa ZUS renty rodzinnej w drodze wyjątku.

Pismem procesowym z dnia 11 sierpnia 2015 r. A. D. (1) wniosła o ponowne przyznanie renty rodzinnej w drodze wyjątku po zmarłym K. K. (1). Wskazała, że jej mąż stracił pracę i jest obecnie zarejestrowany w Powiatowym Urzędzie Pracy w G..

Wyrokiem z dnia 7 grudnia 2015 roku Sąd Okręgowy w Toruniu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że zobowiązał Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. do podjęcia wypłaty wnioskodawczyni A. D. (1) renty rodzinnej w drodze wyjątku za okres od dnia 1 czerwca 2015 roku, oddalił odwołanie w pozostałej części oraz nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach i rozważaniach:

Decyzją z dnia 5 grudnia 2011 roku Prezes ZUS przyznał A. K. (obecnie D. (1)) na podstawie art. 83 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS w drodze wyjątku rentę rodzinną – do dnia 30 czerwca 2013 roku – pod warunkiem kontynuowania nauki systemem dziennym.

Kolejną decyzją z dnia 22 października 2013 r. Prezes ZUS przyznał A. K. (obecnie D. (1)) prawo do dalszej renty rodzinnej w drodze wyjątku do dnia 30 kwietnia 2016 roku - pod warunkiem kontynuowania nauki w szkole. Jednocześnie organ rentowy wskazał, że renta rodzinna przyznana w drodze wyjątku nie przysługuje w razie osiągnięcia przychodu z tytułu wykonywania pracy zarobkowej albo prowadzenia działalności pozarolniczej.

A. D. (1) z domu K. zawarła związek małżeński z R. D. – w dniu 27 grudnia 2014 r.

A. D. (1) jest słuchaczem Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych działającego w ramach Zespołu Szkół (...) w Ł.. Planowany termin ukończenia nauki to kwiecień 2016 r. Jest to szkoła wieczorowa, zajęcia odbywają się popołudniami.

Mąż ubezpieczonej, R. D., był zatrudniony w ramach stosunku pracy w (...) Spółce z o. o. w W., z tytułu którego to zatrudnienia otrzymywał wynagrodzenie w kwocie 2.607,83 złotych brutto miesięcznie (tj. 1.883,44 złotych netto).

R. D. stracił pracę – jest obecnie osobą bezrobotną, świadczył pracę do końca maja 2015 roku. Umowa o pracę rozwiązała się na mocy porozumienia stron. Następnie R. D. zarejestrował się od dnia 8 czerwca 2015 roku jako osoba bezrobotna z prawem do zasiłku dla bezrobotnych po upływie 90 dni od dnia zarejestrowania. Pierwszy zasiłek dla bezrobotnych w kwocie 550 zł netto mąż ubezpieczonej otrzymał w październiku 2015 roku, nie podjął żadnej pracy.

A. D. (1) urodziła w dniu(...) roku zdrowe dziecko. Mimo tego kontynuuje naukę, dzieckiem zajmuje się teściowa. Ubezpieczona wraz z mężem i dzieckiem mieszka u teściów, nie pobiera żadnego stypendium, nie ma prawa do zasiłku macierzyńskiego, na dziecko otrzymuje zasiłek rodzinny i świadczenie z opieki społecznej w kwocie 460 zł. netto. Obecnie rodzina ubezpieczonej dysponuje kwotą około 1000 – 1100 zł. netto na 3 osoby, ubezpieczona płaci 200 zł.

teściom za mieszkanie, ponosi koszty paliwa w związku z dojazdem do szkoły w kwocie 200 zł. miesięcznie. Korzysta z usług (...) jeśli chodzi o opiekę medyczną. Ubezpieczona nie posiada żadnego majątku, nieruchomości ani ruchomości.

Pismem z dnia 18.02.2015r. A. D. (1) powiadomiła organ rentowy o zawarciu związku małżeńskiego z R. D.. ZUS ustalił przychód na członka rodziny w wysokości 1.303,92 zł.. W wyniku tego w dniu 13 kwietnia 2015 roku została wydana zaskarżona decyzja.

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie wymienionych wyżej dokumentów znajdujących się w aktach sprawy i w aktach rentowych, jak też na podstawie przesłuchania A. D. (1) w charakterze strony.

Sąd I instancji dał wiarę dokumentom w całości, gdyż nie budziły one zastrzeżeń Sądu, organ rentowy również ich nie kwestionował. Sąd również dał wiarę zeznaniom ubezpieczonej, gdyż były szczere, spontaniczne i zgodne z przedłożoną dokumentacją. Sąd nie znalazł podstaw, aby powyższymi dowodami odmówić waloru wiarygodności.

Sąd Okręgowy wziął pod uwagę ustalony stan faktyczny, jaki istniał w niniejszej sprawie na dzień zamknięcia rozprawy. Zgodnie bowiem z treścią art. 316 § 1 k.p.c. – po zamknięciu rozprawy sąd wydaje wyrok, biorąc za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy. Sąd ustalił, iż na ten dzień ubezpieczona pozostaje nadal w związku małżeńskim z R. D., który jest bezrobotny i otrzymuje jedynie zasiłek dla bezrobotnych, poza tym ubezpieczona 1 października 2015 roku urodziła dziecko i łączny dochód jej rodziny winien być liczony na 3 osoby.

Zgodnie z art. 83 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r., poz. 748, ze zm.) – ubezpieczonym oraz pozostałym po nich członkom rodziny, którzy wskutek szczególnych okoliczności nie spełniają warunków wymaganych w ustawie do uzyskania prawa do emerytury lub renty, nie mogą - ze względu na całkowitą niezdolność do pracy lub wiek - podjąć pracy lub działalności objętej ubezpieczeniem społecznym i nie mają niezbędnych środków utrzymania, Prezes Zakładu może przyznać w drodze wyjątku świadczenia w wysokości nieprzekraczającej odpowiednich świadczeń przewidzianych w ustawie.

Według art. 101 pkt. 1 ww. ustawy prawo do świadczeń ustaje, gdy ustanie którykolwiek z warunków wymaganych do uzyskania tego prawa. Natomiast zgodnie z art. 134 ust. 1 ustawy emerytalnej – wypłatę świadczeń wstrzymuje się, jeżeli powstaną okoliczności uzasadniające zawieszenie prawa do świadczeń lub ustanie tego prawa.

Zdaniem Sądu Okręgowego, w niniejszej sprawie nie ma podstaw do wstrzymania wypłaty renty rodzinnej przyznanej A. D. (1) w drodze wyjątku.

Po pierwsze Sąd stwierdził, iż dopuszczalna jest droga sądowa przed sądem powszechnym w sprawach zainicjowanych odwołaniem od decyzji organu rentowego, których przedmiotem nie jest przyznanie lub odmowa przyznania prawa do świadczenia w drodze wyjątku, lecz wstrzymanie jego wypłaty (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2012 roku III UK 36/11, LEX nr 1163962).

Po drugie – jak wynika z treści art. 83 ust. 1 ustawy emerytalnej i jak podkreśla się w orzecznictwie sądowym – istnieją kryteria (przesłanki), bez spełnienia których prawo do świadczenia w drodze wyjątku nie może być przyznane. Tymi kryteriami są:

1. przesłanka bycia ubezpieczonym lub pozostałym po ubezpieczonym członkiem jego rodziny;
2. niespełnienie wymagań dających prawo do emerytury lub renty na zasadach ogólnych musi być spowodowane szczególnymi okolicznościami;
3. ubiegający się o to świadczenie nie może podjąć pracy lub innej działalności zarobkowej objętej ubezpieczeniem społecznym z powodu całkowitej niezdolności do pracy lub wieku;
4. osoba ta nie ma niezbędnych środków utrzymania.

Przyznanie przedmiotowego świadczenia ustawa uzależnia od łącznego (kumulatywnego) spełnienia wszystkich czterech wymienionych przesłanek. Brak choćby jednej z nich wyklucza możliwość przyznania renty w drodze wyjątku (analogiczne stanowisko zajął WSA w Warszawie w wyroku z dnia 7 maja 2014 r., sygn. akt: II SA/Wa 201/14, LEX nr 1476560).

Organ rentowy kwestionował występowanie czwartej przesłanki i uważał, że ubezpieczona posiada niezbędne środki utrzymania, gdyż mąż ubezpieczonej był zatrudniony jako pracownik i otrzymywał wynagrodzenie w kwocie 1.883,44 złotych netto miesięcznie. Należy wszakże zauważyć, że sytuacja uległa zmianie - mąż ubezpieczonej stracił pracę, otrzymuje zasiłek dla bezrobotnych w kwocie 550 zł. netto. W tym stanie rzeczy nie można uznać, aby A. D. (1) posiadała niezbędne środki utrzymania.

Zarówno w doktrynie prawa ubezpieczeń społecznych, jak i w orzecznictwie sądowym podkreśla się, że brak niezbędnych środków utrzymania jako przesłanka prawa do uzyskania świadczenia przyznawanego w drodze wyjątku musi być oceniany indywidualnie (por. wyroki NSA z dnia 8 czerwca 2000r., II SA 282/00, LEX nr 54534 oraz z dnia 24 sierpnia 2000r. II SA 886/00, PR. Pracy 2001, Nr.9, poz. 3). Ocena zaś niezbędności powinna być dokonywana z uwzględnieniem potrzeb służących do zaspokojenia minimum egzystencji. Podkreśla się też, że pobieranie przez osobę ubiegającą się o świadczenie w drodze wyjątku świadczeń z pomocy społecznej nie powinno stanowić przesłanki do odmowy przyznania świadczenia w drodze wyjątku (por. wyrok NSA z dnia 15 kwietnia 2002r. (...) SA (...) LEX nr 83733).

Należy też podnieść, że przesłanka braku posiadania niezbędnych środków utrzymania nie została przez ustawodawcę zdefiniowana. W orzecznictwie sądów administracyjnych utrwalony jest pogląd, że należy ją ocenić, porównując sytuację materialną strony ubiegającej się o świadczenie z wysokością świadczeń określonych w przepisach jako minimalne (czego nie kwestionuje organ rentowy) – (por. wyroki NSA z 16 kwietnia 2014r. I OSK 121/14, z 15 listopada 2012r., I OSK 2248/12, z 19 maja 2011r. I OSK 292/11, (publ.: <http://cbois.nsa.gov.pl>), czy też wyrok WSA z 17 kwietnia 2015r. II SA/Wa 1508/14 Lex nr 1744411)

Sąd I instancji podkreślił, że brak niezbędnych środków utrzymania nie może być zrównany z niewystarczającymi środkami utrzymania. Czyli należy ocenić, czy środki, jakie posiada ubezpieczona nie wystarczają do zaspokojenia jej najbardziej podstawowych potrzeb. W orzecznictwie przyjęto więc, że dla oceny przesłanki braku niezbędnych środków utrzymania należy posiadane przez stronę środki utrzymania oceniać na tle wysokości minimalnej emerytury, renty z tytułu niezdolności do pracy i renty rodzinnej.

Odnosząc powyższe rozważania do niniejszej sprawy Sąd Okręgowy wskazał, iż całkowity dochód trzyosobowej rodziny wynosi 1100 zł netto (na jedną osobę przypada kwota 366,66 zł. netto). Jest to kwota znacznie poniżej minimum socjalnego wyznaczonego przez kwotę minimalnej emerytury lub renty, która w 2015 roku wynosiła 880,45 zł. netto. W tej sytuacji wstrzymanie ubezpieczonej wypłaty renty rodzinnej przyznanej w drodze wyjątku pozbawiło A. D. (1) możliwości zaspokojenia jej najbardziej podstawowych potrzeb i naraziło na życie poniżej minimum egzystencji, co nie mogło znaleźć uznania Sądu.

Reasumując Sąd I instancji uznał odwołanie ubezpieczonej za zasadne i w punkcie I wyroku na mocy art. 477⁽¹⁴⁾§ 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że zobowiązał (...) Oddział w E. do podjęcia wypłaty A. D. (1) renty rodzinnej w drodze wyjątku za okres od dnia 1 czerwca 2015 roku, tj. od miesiąca, w którym mąż ubezpieczonej pozostawał bez zatrudnienia. W punkcie II Sąd oddalił odwołanie na mocy art. 477⁽¹⁴⁾§1 k.p.c. co do świadczenia za miesiąc maj 2015 roku, bowiem ubezpieczona nie wykazała, aby mąż w maju 2015 roku pozostawał bez pracy. Wysokość wynagrodzenia męża w maju 2015 roku wystarczała na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych ubezpieczonej i jej rodziny.

W punkcie III wyroku Sąd orzekł na podstawie art. 118 ust. 1a ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS, gdyż ustalanie aktualnej wysokości dochodów ubezpieczonej odbyło się w postępowaniu sądowym, zgodnie z treścią art. 316 § 1 k.p.c.

Apelację od wyroku wywiódł organ rentowy, zaskarżając go w punkcie I w części dotyczącej zobowiązania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. do podjęcia wypłaty wnioskodawczyni A. D. (1) renty rodzinnej w drodze wyjątku za okres od dnia 1 czerwca 2015 r., zarzucając naruszenie prawa materialnego poprzez błędną interpretację i niewłaściwe zastosowanie art. 83 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z art. 101 pkt 1 i 134 ust. 1 powołanej ustawy, polegające na ponownym ustaleniu prawa wnioskodawczyni do pobierania renty rodzinnej w drodze wyjątku po okresie jej uzasadnionego wstrzymania przez organ rentowy z uwagi na ustanie prawa do tego świadczenia, spowodowanego ustaniem jednego z warunków niezbędnych do przyznania prawa do świadczenia w drodze wyjątku.

Wskazując przedstawiony zarzut apelacyjny apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania, względnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu skarżący podniósł, że zasadnie wstrzymał skarżącej świadczenie rentowe przyznane w drodze wyjątku, gdyż od dnia 1 maja 2015 r. ustało do niego prawo, co Sąd I instancji potwierdził w uzasadnieniu wyroku, wskazując, że w tym miesiącu wysokość wynagrodzenia męża wystarczała na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych ubezpieczonej i rodziny i oddalił odwołanie skarżącej co do świadczenia za maj 2015 r. Zdaniem organu rentowego regulacja zawarta w powołanym art. 83 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jest stanowcza i jednoznaczna. Świadczenia w drodze wyjątku przyznawane są jedynie przez Prezesa ZUS i nie są one świadczeniami przyznanymi raz na całe życie. Prawo do tych świadczeń ustaje i wówczas ulega wstrzymaniu przez organ rentowy, gdy zmienią się okoliczności stanowiące podstawę ich przyznania, tak jak w sprawie z odwołania skarżącej, kiedy na podstawie dokumentów poświadczających dochody rodziny organ rentowy ustalił przychód przypadający w maju 2015 r. na członka rodziny w wysokości 1 303,92 zł, a więc potwierdzający, że od dnia 1 maja 2015 r. ustał jeden z ustawowych warunków do uzyskania prawa do renty rodzinnej w drodze wyjątku. W niniejszej sprawie, po ewentualnym zaistnieniu przesłanek warunkujących przyznanie skarżącej prawa do świadczenia w drodze wyjątku, skarżąca miała prawo, tak jak to czyniła już dwukrotnie, ponownie zwrócić się do Prezesa ZUS z wnioskiem o przyznanie tego świadczenia i to Prezes ZUS, a nie Sąd I instancji mógł badać przesłanki i ustalić ewentualne prawo do tego świadczenia od czerwca 2016 r., tj. od miesiąca od którego przychody rodziny skarżącej obniżyły się z uwagi na rozwiązanie za porozumieniem stron umowy o pracę świadczonej przez męża skarżącej.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego nie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem niniejszej sprawy było wstrzymanie renty rodzinnej przyznanej ubezpieczonej A. D. (1) w drodze wyjątku.

We wskazanym powyżej zakresie Sąd Okręgowy przeprowadził stosowne postępowanie dowodowe, a w swych ustaleniach i wnioskach nie wykroczył poza ramy swobodnej oceny wiarygodności i mocy dowodów wynikające z przepisu art. 233 k.p.c., nie popełnił też uchybień zarówno w zakresie ustalonych faktów, jak też ich kwalifikacji prawnej, które mogłyby uzasadnić ingerencję w treść zaskarżonego orzeczenia. W konsekwencji, Sąd odwoławczy oceniając jako prawidłowe ustalenia faktyczne i rozważania prawne dokonane przez Sąd pierwszej instancji uznał je za własne, co oznacza, iż zbędnym jest ich powtarzanie w uzasadnieniu wyroku Sądu odwoławczego.

Podstawę przyznania renty rodzinnej w drodze wyjątku stanowi art. 83 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r., poz. 748, ze zm.), zgodnie z którym ubezpieczonym oraz pozostałym po nich członkom rodziny, którzy wskutek szczególnych okoliczności nie spełniają warunków wymaganych w ustawie do uzyskania prawa do emerytury lub renty, nie mogą

- ze względu na całkowitą niezdolność do pracy lub wiek - podjąć pracy lub działalności objętej ubezpieczeniem społecznym i nie mają niezbędnych środków utrzymania, Prezes Zakładu może przyznać w drodze wyjątku świadczenia w wysokości nieprzekraczającej odpowiednich świadczeń przewidzianych w ustawie.

Na podstawie tego przepisu decyzją z dnia 5 grudnia 2011 roku Prezes ZUS przyznał A. D. (1) w drodze wyjątku rentę rodzinną – do dnia 30 czerwca 2013 roku – pod warunkiem kontynuowania nauki systemem dziennym. Kolejną decyzją z dnia 22 października 2013 r. Prezes ZUS przyznał wnioskodawczyni prawo do dalszej renty rodzinnej w drodze wyjątku do dnia 30 kwietnia 2016 roku - pod warunkiem kontynuowania nauki w szkole.

Bezspornym było, iż ubezpieczona w dniu 27 grudnia 2014 r. zawarła związek małżeński z R. D., który z tytułu zatrudnienia do końca maja 2015 r. otrzymywał wynagrodzenie w kwocie 2.607,83 zł. W związku ze zmianą sytuacji materialnej wnioskodawczyni (i tym samym brakiem spełnienia przesłanki nieposiadania środków utrzymania z art. 83 ustawy emerytalnej) organ rentowy wstrzymał przyznane świadczenie. Na dzień wydawania zaskarżonej decyzji była więc ona prawidłowa.

Niemniej jednak zgodnie z dyspozycją art. 316 k.p.c., sąd bierze za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy. W toku postępowania sądowego sytuacja materialna ubezpieczonej zmieniła się zaś, bowiem jej mąż od czerwca 2015 r. stał się osobą bezrobotną z prawem do zasiłku dla bezrobotnych po upływie 90 dni od zarejestrowania. Na dzień orzekania przez Sąd I instancji 3-osobowa rodzina dysponowała więc łącznym dochodem w kwocie 1100 zł, czyli 366,66 zł na osobę. Trafnie więc Sąd I instancji uznał, iż jest to kwota znacznie poniżej minimum socjalnego, zatem wstrzymanie ubezpieczonej wypłaty renty rodzinnej przyznanej w drodze wyjątku pozbawiło ją możliwości zaspokojenia jej najbardziej podstawowych potrzeb i naraziło na życie poniżej minimum egzystencji.

Wobec powyższego, prawidłowo również Sąd Okręgowy uznał decyzję organu rentowego wstrzymującą świadczenie za trafną w odniesieniu do maja 2015 r., kiedy to sytuacja materialna ubezpieczonej niewątpliwie poprawiła się, jednocześnie zobowiązując pozwanego do podjęcia wypłaty świadczenia od dnia 1 czerwca 2015 r.

Nie zasługują na uwzględnienie zarzuty podniesione przez pozwanego w apelacji. Wbrew twierdzeniom skarżącego, Sąd nie przyznał wnioskodawczyni renty w drodze wyjątku, ale nakazał podjąć wypłatę wstrzymanego świadczenia. To zaś mieści się w ramach uprawnień kontrolnych Sądu ubezpieczeń społecznych. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 9 stycznia 2012r. (III UK 36/11, Lex nr 1163962), o uznaniowym (a przez to nie podlegającym kontroli sądowej) charakterze można bowiem mówić wyłącznie w odniesieniu do tej części procesu decyzyjnego, który dotyczy samego prawa przyznanego w drodze wyjątku i jest zawarty w decyzji Prezesa ZUS, natomiast kontrola występowania ustawowych przesłanek tego prawa (niespełniania wskutek szczególnych okoliczności warunków wymaganych w ustawie do uzyskania prawa do emerytury lub renty, całkowitej niezdolności do pracy powodującej niemożność podjęcia pracy lub działalności objętej ubezpieczeniem społecznym oraz braku niezbędnych źródeł utrzymania) nie mieści się już w zakresie objętym uznaniem administracyjnym. W sprawach zainicjowanych odwołaniem od decyzji organu rentowego, których przedmiotem nie jest przyznanie lub odmowa przyznania prawa do świadczenia w drodze wyjątku, lecz wstrzymanie jego wypłaty dopuszczalna jest natomiast droga sądowa przed sądem powszechnym (zob. też wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2004 r., I UK 123/04, OSNP 2004 Nr 10, poz. 148; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 maja 1995 r., II UR 4/95; OSNAPiUS 1995 Nr 18, poz. 233).

Nie miał zatem racji skarżący, zarzucając, że organem właściwym do wydania decyzji opartej na podstawie art. 134 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 101 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach był Prezes ZUS, a co za tym idzie rozpoznanie odwołania wniesionego od takiej decyzji nie należało do właściwości sądu ubezpieczeń społecznych (sądu powszechnego). Przedmiotowa decyzja jako oparta na sprawdzalnych, ustawowo określonych kryteriach nie miała bowiem uznaniowego charakteru, przez co organem właściwym do jej wydania był organ rentowy (oddział ZUS), a właściwym do rozpoznania odwołania wniesionego od tej decyzji był sąd ubezpieczeń społecznych.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację pozwanego.

SSA Grażyna Czyżak SSA Lucyna Ramlo SSA Jerzy Andrzejewski